AD

SERENISS. ET POTENTISS. PRINCIPEM IACOBVM Sextum e sua Scotia decedentem Paraneticon.

Excudebat Robertus Waldegraue
Sereniss. Reg. Majest. Typographus.
cIↃ IↃ CIII.

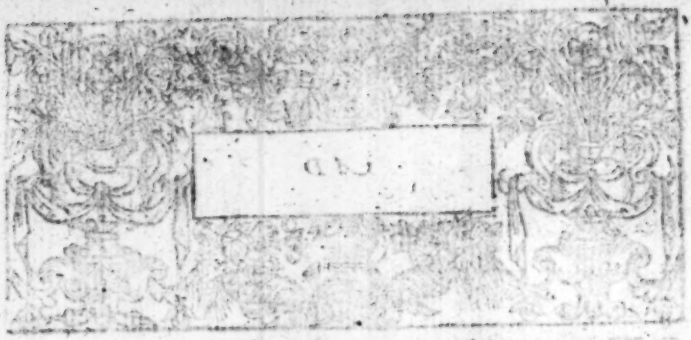

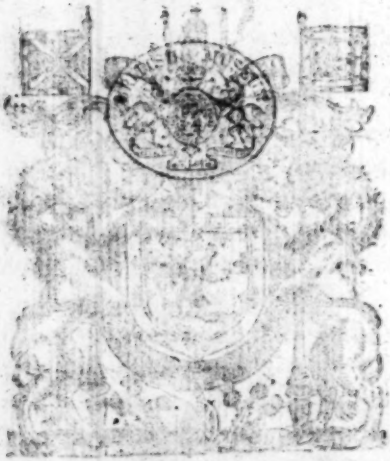

AD SERENISS. REGI-
am maiestatem e Scotia sua decedentem, Paraneticon.

Iuo dum sospes, cælo acceptissime Regum,
Et qua diuini te iussit ad numinis aura,
Pergredere ô felix fatoq; accede vocanti:
En tibi læta suos submittit Anglia fasces:
Anglia, victima inter pulcherrima gentes,
Proles virum felix, fundisq; asperrima
Tuta mari magno, cuius Tartessia classis (Martis.
Horruit, Oceano nuper subiecta, vires:
Iam quacunque patet refluo circumsona ponto,
Illa tibi undarum regina Britannia seruit.
Multa tibi meritò potuit promittere virtus,
Multa tibi regum series longissima auorum,
Et qui purpurei surgit tibi sanguinis ordo:
Multa etiam potuit legum veneranda potestas:
Contigerant hæc sæpe alijs, sæpe aurea ingenia
Ius meritis iunctum fuit, et cum sanguine virtus,
Cum titulis tamen, ha longè iacuere repulsa.
Sed tibi post homines fortunatissime natos,
Quam primùm optanti Diuûm promittere mens

Non hominum audebat, nunc ultro contigit uni,
Cum titulo, vnanimis populi sententia concors.
Te quicunq; habitat fines vbicunq; Britannos,
Te grauium veneranda patrum consultaque turba,
Te proceres, residesque senes, tetota iuuentus
Agnoscunt laeti Regem, Dominumque salutant,
Accessitque tuis titulus quod defuit illis.
Quamque vagus Nereus, angusto diuidat aestu
Piscibus, & multa pecoris vi, diues Ierne,
Deucalionaeo & si qua iacet Insula ponto,
Se tibi dant totas, neque enim dare maius habebant;
Omnia fausta tibi, non cassa in vota precantes.
Atq; ut transcendas, si quas caelestia metas
Crescendi hominis posuerunt numina rebus,
Omnibus vna hae vox, haec acclamatio concors,
Ecquando venies vt debita sceptra capessas?
Certi omnes, quantum secreti numinis adsers
Quot quesumultro adijcit habena lampadis instar
Imperij, tot esse faces flammantibus ardet.
Quin etiam, vt parcant dicto lumina vultu,
Vt veras possint audire, & reddere voces,
Sollicitant precibusque rogant studijsque fatigant.
Tu modo, ne quae mora veniunt dispendia, gressus
Accelera, & fatis te vltro poscentibus infer.
Plus longè est regno, vt regnes meruisse rogari.
Saepe prius, fratrisq; soror, natusque parentis
Funere successit, regnum aut sceptra accepit,
Et laxati animi plenum & edita habenis.
At veterum siquis monumenta resignet auorum,
Si memor excutiat, nostris quaecunque sub annis
Gaudia, non vllo blandum caput extulit aeuo
Latitia, autumnum fassus se prodidit vnquam,

Quam commissa tuæ cum rerum ponderæ curæ,
Sic humili cum plebe patres, sic undiq; cuncti,
Publica testati manifesto gaudia vultu.
Scilicet en dono Diuûm gratissima venit
Alma dies, finem exitijs positura futuris,
Expectata din, niveoque notanda lapillo,
Post tantos bellorum æstus, tristesque furores,
Æternam Martis spondent conuersa quietem
Numina, non hominum, sæclis odiosa futuris
Sanguine sudabit tellus, ignesq; residet,
Æquora iam pelagi metuens, pirata relinquet,
Nauitaque in tuta compendia puppe sequetur.
Non vulgi (mirum) variæ labantia corda,
Vidimus, aut vllo turbatum pectora motu,
Res auidas conscire nouas, petere latebras.
Et noua lux, hominum perstringere lumina visa est:
Tantaq; fuerei fuit indulgentia cœli,
Vt sine vi, sine cæde, etiam sine murmure, salua
(Omnia quæ supra est) veram pietate, sub vno
Te Domino, insensæ, damnato Martis amore,
Æterno gentes iunxerunt fœdere dextras,
Fœdere, quod neq; Mars duro conuellere ferro,
Non Neptunus aqua poterit, non Mulciber igne,
Non si ipsæ effuso laxentur Erynnyes Orco,
Enceladusq; ferox, iniectam excusserit Ætnam,
Maxima pars hominum, fieri cum posse negaret.
Non hæc, humanæ malè firma potentia dextræ
Fecerat, authoresue homines hæc facta loquuntur.
Consilijs nihil hîc (certum est) mortalibus actum;
Ille, supercilio totum qui concutit orbem,
Omnipotens, quem terra tremit, cui pontus & æther,
Militat, & quicquid vasti ambit machina mundi

Hæc dedit illiues præsenti hæc numine facta,
Illius hoc opus est, illius & arte magistra
Depositis odijs tandem ciuilibus, vltro
Insensa gentes, æterno fœdere iuncta,
In Domini vnius conspirauere fauorem.
Iam dudum tollens, ingentem ad sidera planctum
Regia Saxonidum, turbataq; funere tanto,
Pectoribus tunsis, lachrymarum rore madebat:
Ille animos hominum subiens occultus, amorem
Diuinum inspirat, simul ossa accensa pererrans
Maxima prateriti ostendit solatia luctus:
Lætaq; cuncta, metu iussit sperare relicto
Sic posito gemitu, suspensæ blanda vicissim
Gaudia pertentant mentes, atq; vndiq; sensus
Errabant, malè certa tamen, sine voce, sine vllo
Murmure, sed postquam positis ambagibus omnes
In nomen venere tuum, procereſq; patresque,
Detergunt subito lachrymas, nouaq; gaudia dextris
Testati erectis, gemitus trans æquora mandant,
Iam fora lætitia, iam compita cuncta sonabant
Exuperantq; animis, nunquam præsentius vllis
Affuit ominibus cœlum, mens omnibus vna,
Qua lætum Paana canat, studijsque fauentum
Consonat omnis honos populi, tantaq; remota
Principe, turbatas rerum non sensit habenas
Regia, & occasum Solis nox nulla sequuta est.
Ter quater ô fœlix! tanti si muneris author,
Supplicijs puris, & casta mente colatur,
Si Dominum agnoscas, dominas qui nuper habenas
Saxonidum, a summa cœli tibi tradidit arce:
Si gratum inueniet, memoriq; recondita mente
Munera quatribuit, cupiet maiora dedisse

Par-

Parturietq; nouos tibi gratia reddita fœtus,
Et memores grates, cumes indefessa sequetur,
Quanquã o! quid potuit præsenti hoc munere maius
Humani effrænis sperare licentia voti?
Insula dines opum, scopulosique obice ponti
Vndique secura, & tristi metuenda pharetræ,
Virginibusque sacris eadem gratissima sedes:
Qua neque diuitior Cerere est, neq; pulchrior ullus,
Seque suosque omnes, Domino tibi deuouet uni,
Et famulas vbicunque manus, & pectora tollit
Ad cœlum, Dominumq; ipsum, cœlique, solique
Obsequij testem præsenti pignore firmat:
Iam nullum aspicies, quod non tibi seruiat æquor.
Parte alia tanto tu respondere fauori
Officijs, meritisque pijs, contende vicissim:
Indue mente patrem patriæ, tranquilla potestas
Non raro efficiet, quod non violentia præceps,
Iustitia scelus, errorem pietate repurga:
Nec tibi quid liceat, sed quid decet aspice, debet
Fortuna in magna minima esse licentia, mente
Dissimilem Domina ducant noua regna priori.
Ipse vides, medio cum Sol altissimus orbe est
Vt minor appareat, gyro breuiore coactus,
Nec tantùm specie, quantum virtute relucet.
Ergo hanc, qua tanto te dudum amplexa fauore est
Regia Saxonidum regnique insignia magni,
Detulit, ultro etiam quanquam tibi debita, rursum
Inque vices tu semper ama, certetis vtrinque
Quis prior officijs, nihil hoc certamine vtrique
Gratius, aut cuius malleut meminisse nepotes.
Sit prior illa licet, tibi qua se credidit vltro.
Non tamen egregia palma superabere laude

Non

Si meritum maius, & se reluisse coleutem,
Si te regnandi nulli scirat arte secundum,
Vt dubites nostra hæc, vt postera nescia ætas
Tunc illi meritis, an plus tibi debeat illa.
Sic tamen, vt patriæ seruus communis amorem,
Quæ tibi primano tribuit cum lumine sceptrum
Quæ tua fœlici nunquam nubila sidere vidit,
Et dudum in veros eduxit principis annos.
Proq; tuo titulo in mortem quamcunq; parata,
Tristia ne illius tibi mentem obliuia tangant,
Sed maneat semper tibi cura antiqua tuorum,
Per te, per cœli lumen spirabile adoro.
Sæpe etiam mentes superum mortalia tangunt,
Præcipuè si quid sanctum est mortalibus, aut quæ
Respicit humanas pietas antiqua labores,
Viue memor Druæ, tibi quo diadema reliquit,
Quæq; sui memorem fecit te sæpe merendo
Et dudum expletis lustrorum finibus ævi
Cum sibi cedendum tertio ex ære vidit,
Purpureos inter obscuram transcripsit honores.
Aspice quantum illud fuerat, spectare cessent,
Iudicio illius sceptrum meruisse supremo,
Cum nil deberet terræ, aut mortalibus ultra,
Ante oculos cum iam & sancta penetralia mentis
Sola Panomphæi staret censura Tonantis.
Nec tam quæsitum tum ab ante a iudice sceptri
Debitus est hæres (neq; enim sub nube latebat
Obscurus) sed quis magna virtutis honore
Quis meritis primus, quem sub pectore sedem
Legerat alma fides, mentemq; amplexa tenebat.
Pondera sufficiens qui regni onerosa subiret:
Iudicium virtutis erat, undeque sedebat

Cui

Cui famulæ sortis [illegible]
Eutheæ vitæ [illegible]
Hæc te digna [illegible]
Proq; viro [illegible]
Quam tacita [illegible]
Si Pater Ille [illegible]
Diui sum imperium [illegible]
Tot prius & bella, [illegible]
Tandem aliquando tibi, [illegible]
Vt facie, & fortis [illegible]
Inde ruinosa [illegible]
Int actæ legit [illegible]
Tu tumulo flores, [illegible]
Et vetat [illegible]
Qua merito [illegible]
Tantum omnis [illegible]
Sidera Lethæi [illegible]
Digna cano [illegible]
Euehit aut [illegible]
Hinc tibi [illegible]
Et tanta ad [illegible]
Huius [illegible]
Non ementita [illegible]
Hanc tu sollicita [illegible]
Iustitia, & [illegible]
Dum uiuet, [illegible]
Et fama [illegible]
Inque animis [illegible]
Regnabis, quamsi [illegible]
Imperio [illegible]

Plus etiam [illegible]
Saxonidæ [illegible]

Iam tandem vides, quæ vos omnes oppressit, labes
Quod pene magnorum, fuit Oliverdus, ornamentum
Marte suo poperat, natus mavillius, qui
Crescia ca infecit Gallorum strages
Quique illos longa serie, sum clemente sequetur
Vos hodie sinceam, regnum cum pace tuetur
Liquistis, nobis, dux, fortuna facti,
Vicistis, quæ vere boni sunt vincere sueti,
Et quæ vere boni vinci non gaudent, ipsi
Vtilis est etiam quidam victoria victis
Quamque pene gabebellator quisque meretur
Secla, tui imphalem vatis ab ore vocet
Præterita nobis adeo vincendo, claudet,
Hac mercede placent, quæ parvitimus hostibus arma
In communem nostri, fecundus dabat annona
Libertas adyta, cœnum, scelerumque patebant
Prouentu, quos tam pertis inquietudinis egros
Nemo non victos est audens vivere fatemur
Vincite, si qua fuerit fortuna laborum,
Quo res cunque cadant, unum & commune periclum
Vna salus ambobus erit, sacrisque fatorum,
Communes lites, unum quæ tollit, sequemur
Et frena vna ferox, indocilis mente feremus
Accipite, & socium vestræ fudere dextram
Iungite, sunt etiam nobis habilia Quirites
Pectora, sunt animi, & factis spectanda juventus,
Nec levis hæc vestris, accedet gloria rebus
Quod regnum in toto, quo non antiquius orbe
Sol videt, hoc vobis hodie commisit at omne,
Quod neque Mavigenæ bello domuere Quirites
Nec Dauus sumpta spiritus immane secuti,
Cum totum inferret victricia signa per orbem,

Non

Non Pictum, non qui sibi nocturna [illegible]
Senum Hyperboreo venit Niuoso [illegible]
Quodcunque his fatis præstaran[illegible]
Id vestrum est Iudæi, vobis pugnan[illegible]
Terminus imperij quamquam [illegible]
Orcades vt vobis, vt sanctæ [illegible]

Ille etiam natum regno huius, & debitum [illegible]
(Quo cœlo placuisse prius, [illegible])
Vester erit Dominus, fas sit mihi [illegible]
Non alium venta negent, [illegible]
Cui magis inscriptum est, [illegible]
Cui nulla desunt magnæ [illegible]
Aut cui plus debent leges, [illegible]
Et pura asserter prima [illegible]
Tantum inter reges [illegible]
Quã superant humiles [illegible]

Et tu Iustoribus nostris [illegible]
Cinge triumphali lauro [illegible]
Causa tibi toties fuerat [illegible]
Externos habuisse duces, [illegible]
Imperia, & proprio semper [illegible]
Libera iam tandem, [illegible]
Disce pati imperium, tuum [illegible]
Principium generis, qui ducit [illegible]
Omnis ab occidua, discendit [illegible]
Et bello Ausonio, totam [illegible]
Scotum, & infesto [illegible]
Scotorum cumulos mater [illegible]
Et qua per Latios [illegible]
Ad nos a vestris venit [illegible]
Has repetit, meritoque [illegible]
Sic genus amborum se [illegible]

Aut, si quod nollem fuerit tot clade subortum,
Et consanguineis mutua inolescere bella,
Disces quid vinci aut possit concussa domari,
Est etiam nobis quicquid fugere superbum,
Et nimis, ô soli gaudens, dedisse priorem
Ferre pedes nescit, undoque cupidine subdere colla.

Tu quoq; tantarum in partem curarue meorum
Praesentibus mecum dens, ô Willi, adsurgis,
Seu potius prisco Cambrensem Cambria clari
Iam tuus est magnis primus pulcherrimus orbis,
Qui vultu, gestuq; tenello praeferox
Tantaque se primaeui ostendit in indole virtus,
Quanta nouo Phoebi cum lux diffunditur ortu,
Quo nemo generis, (fatear si quid mihi libet)
Luce prior vidit, quae silua, aut frigora, ver quae
Sceptrifera tellus, aut quae non sparsit honores.
Nec desunt animis, animo fastigia fingit amico.
Quodq; magis mirere, licet adhuc se prima tenentem,
Cambre, tua a Cambro dedecorat virgine fama.

Regius exilio quamuis vastatus et horrens
Vitaret, sanguine humum cognatum,
Fugeret ad Cambri, moriens, silua fauos
Valter una enim est, genero pulcherrima pleno.
At pater infesto nequeat ne mandere dente,
Exponi mandat, nec enim vllo impetrabit
Illum inter siluas, inter spelaea superum
Inuentum, admixtis ceruae pro lumine flammis,
Aemulaque ora rotis, animo ferarum amantem
Regius armenti custos, nimis prolis amantis,
Inductum laribus, propriisque cubilibus aluit,
Ah fati ignarum! nescit quem nutrit, et ipse
Cui Domino paruam vota breuia fouet,

Iam Cyrum Assyrijs stragem minantem ultrò
Iliadaque arma esse vltiùs Quirim
Valterius genetis ceruæ, rudisque paternæ
Vltor, vbi effugit, patrias se incognitus infert,
Damque iter obseptum, ad patrium nec vidit vultum
Inuenit virtute viam, per quam vrbibus quaque
Marte petens claras, virtute securus honores
Clade rebellantes prostrauit Galwidianos,
Multaque (diuo regi obsequitur) post fortia facta,
Galwidiam accepit, pretium non vltima laborum.
Tunc neque ineps virtus fuerat, pecorisque decus
Nón luxus mores, vestes corruperat aurum.
Inde Senescalli, indutus cum munere nomen,
(Proximus quæ regi fuit, & vertere pene potestas,)
Perpetuumque sibi fecit, sedemque reliquit.
At pronepos laudes longè transgressus auorum,
Norwegum, Hebridibus regnantem depulit, ipse
Regis Hyperborei spolijs nitentia Achiuis
Mascula sed valeri virtus pede tendit in altum,
Illius ecce nepos (pronepos plurima quorum)
Egregiam factis famam virtutis adeptus,
Cum Scotis infestis bello premerentur ab Anglis,
Regius vt seruet meritò genus, inde sequutus
Filius imperij Scotorum accepit habenas.
Hinc genus a primis deducit origine princeps,
Qui regnum Oceano, famam iam extendit Olympo,
Sic etiam (auditis si quicquam creditis) ille
Spiritus humanæ specie qui nuncius olim
Occurrit Cadmi dextro, monuitque quæ serat ensem,
Ne frustra patria tentet fulcire ruinam,
Esse etenim fatis, futuros Marte per annos
Saxenidum, at sortis tenuit sed tempus inique,

Illius a magno ventorum sanguine Regem,
Qui gentis rursus redituræ laude Britannæ
Imperium Oceano famam qui margine cæli
Clauderet, & nostros ea fata manere nepotes.
Si qua fides vatum, tenet et tenebimque tenebit
Imperium Stuarta domus, non clarior armis
Non alia est sæclis melior cantanda futuris.
Ast alios inter fortuna miserrima nostra est,
Qui tenero primos vagitus principis aui
Hausimus, & trepida circum cunabula cura
Insomnes solliti secum produxere noctes,
Nunc etiam hoc ipsa spoliamur principe, nec iam
Dilecto datur ore frui, neque cernitur vsquam,
Qui nostras audire preces, bibere aure querelas
Suetus, & ignaue facimus conuitia morti.
Testamur Superas, & magni conscia mundi
Numina, res hominum cælo speculantia ab alto,
Inuitis nobis, patria te abysse relicta.
Qui populi tum vultus erat, quæ turba gementum
Vidisti, planctusque pios, lachrymasque cadentes
Et miseris matres tundentes pectora palmis,
Dum qualem infælix amisit Scotia Regem,
Ingeminant tristes, cælumque & sidera culpant,
Omniaque in terris misere loca quæstibus implent,
Omnia iam mœrent tecum solatia vatum:
Non iuuenci virgo, coniux non grata marito,
Non natis cordi est miserorum cura parentum,
Cui iam comemur? cui nunc ornabimur? cognid
Proderet hinc festis vestes mutare diebus.
Nil sine te gratum (exclament) nil dulce relictum.
Sic vbi deflexit (nisi quod rediturus) ad Austros
Phœbus, & Arctoi fugiens confinia cæli

Aethiopas visurus ubi, bruma ingruit horrax,
Luridus & pallidi perit omnis gloria campi,
Tristis agros maciem sterilis tegit ilicis herbas,
Vndique silvarum virides ponuntur honores.
Non tamen his tantis, fas est succedere vllis
Ingemere, aut tristi testari voce dolorem,
Si tibi praeterita cumulentur praemia vitae,
Si meritis accedat honos, arma inter & urbes
Saxonidum, quibus solito conspectior ibis.
Sed maneat nostras ea gloria prima nepotes,
Haec aeternetur nobis tua maxima semper,
Gente Caledonia, aeriq; a vertice Grampi
Progenitum venisse, & non sine numine Diuum
Qui longe imperium primus, latèque tenebat
Quà latet extentis sinuatus Virginius undis,
Pro Domino subiens hoc unum solamen adempto,
Vt tecum semper merita post mente ferantur.
Dilecto vt quoties cupimus nos pascere vultu,
Accessus trilinus facilis, quibusque quietis
Aure bibunt, simulo vestibulum hoc ductu sequenti,
Sunt etiam hi nostri, quos olim fidere amico
Concilians natura, mihi coniunxit Abartus,
Hi pro te nuper, discrimen in omne parati,
Nec mortem horrebant nostro pro iure paciscí.
Interea niuei surgat tibi temporis ordo,
Imperiumque diu teneas sine nube serenum,
Et qui nascentis dederat primordia regni
Cornibus auratis, dilapsa portitor Helles,
Omne tibi fatum Nepheleio e vellere ducat
Viue diu nostri pignus memorabile voti,
Et noua suppressis cumulentur praemia bellis,
Quacunque ingrediere, caput quacunque decorum.

Attol-

Attolles pectora nimium tumentia, pulsabit
Castra simul invicta semper comitata triumphis
Nos indefessos, vultus ad signa labore,
Atque triumphales curvos quicunque sequemur
Sue par ecbellum in Sauer Lachryas ubi le Tuscer
Seu tu Phœbæ velim tu virgine, virgine
Romani referas fulgida nomina, nomina
Iam mihi sero videor, sept em Babylona videre
Qua septem sacra montes sacra dedit aqua,
Atque eatenus fumantia Tybridis arma
Et deturbatum Olyssidis sede superbum
Pontificem, pluvorio mergi sub Tybride tello,
Indevocatum orbem undi per compita fratres,
Inque tuis tetrisse ibek, mors sequitur armis
Funesta quæ nunc bella ubi cumque per orbem
Nec nisi cum omnis, libro ad tua lumina supplex
Hispano pauca magno pro munere dones
Fœlix, si per te quæ illyser at bella mundo,
Vana superstitio, vatique ignava Tonantis,
Vis, furor, & fraudes, terræ insuperabile scelus,
Et quæ iam miseris, sola sunt regna nobis
Nomine, super te Rictus, Asbrus, Fidesque,
Et reliqua antiqui reverentia nominis orbis.

T. CRAGIVS. I. C.
Edinburgenus.

FINIS.